

Prečo katolíci opúšťajú Cirkev

lifesitenews.com

15. augusta 2019 ✚ Cirkev ✚ Cirkevná kríza

Vo svojej knihe *Masový exodus: Vystupovanie z Cirkvi v Británii a Amerike po II. vatikánskom koncile*, profesor Stephen Bullivant detailne skúma, čo sa stalo s Cirkvou po II. vatikánskom koncile, z hľadiska sociológie náboženstva. Sociologický pohľad, na rozdiel od pohľadu nadprirodzeného, má svoje obmedzenia, ale je dobré ho poznať.

Zdroj: Public domain pictures

Chcel by som spomenúť iba jeden aspekt Bullivantovej argumentácie (srdečne odporúčam knihu pre tých, ktorí by mali záujem o ďalšie). Predstavuje čitateľovi dobre rozvinutú teóriu „efektu sociálnej siete“, ktorá človeku prirodzene pomáha zachovať si svoj svetonázor. **Inak povedané: ak všetci vaši susedia sú katolíci, je vyššia pravdepodobnosť, že aj vy sami zostanete katolíkom.** Ak sa stretávate so spoluveriacimi z vašej farnosti na pracovisku, v miestnych obchodoch a vo voľnom čase, ak čítate katolícke spravodajské zdroje a ak ste obklopení katolíckymi sochami a obrazmi, katolícky svetonázor sa vám nebude javiť iba ako jedna z mnohých možností, ale **ako úplne samozrejmý spôsob, ako sa dívať na svet**. Na pochybnosti skôr nájdete odpoveď, alebo ich budete ignorovať. Veď predsa „každý chodí do kostola“. Jednoduchšie sa k vám dostanú svedectvá a príklady osobnej svätosti a obetovania sa za vieru.

Mnoho katolíkov v Spojených štátoch, Veľkej Británii a na celom svete žilo v takýchto úzko prepojených katolíckych komunitách až do 50. rokov 20. storočia. Naše komunity dnes už nie sú takto stmelované. Je to z dôvodu mnohých faktorov vrátane miešania obyvateľstva v dôsledku svetových vojen (nielen vojenská služba, ale aj následná migrácia), ničenie mestských komunít, ktorých charakter bol často etnický, v súvislosti so suburbanizáciou a odstraňovaním slumov, zvýšenie počtu mladých ľudí študujúcich na univerzite, väčšie možnosti cestovania, nárast dochádzania za prácou a televízia. Naše idey a dojmy, naše priateľstvá a naše seba pochopenie majú už v menšej miere svoj zdroj vo vnútri komunity a v čoraz väčšej miere čerpajú zo zdrojov, ktoré sú mimo nej.

To všetko sú zrejmé veci. Bullivant poukazuje na to, že mnoho vecí inšpirovaných II. vatikánskym koncilom, **hoci boli dobre mienené**, prispelo k rozpadu katolíckej komunity ako sociálnej siete. Aby sieť fungovala, je potrebný pocit identity, ktorý zabezpečujú tzv. „markery“ (stabilné, dobre charakterizovateľné

znaky).

Dobrym príkladom zo starých čias bola tradícia jesť ryby v piatok a dodržiavať pôst v určitých dňoch. Katolícke chrámy pred koncilom vyzerali inak, svätá omša sa výrazne odlišovala od protestantských bohoslužieb a katolíci mali svoju charakteristickú duchovnosť, spoločný zmysel pre históriu s vlastnými hrdinami a mučeníkmi.

Všetky tieto veci sa po koncile zmenili, niektoré nenápadne, iné dosť násilne: piatkový pôst bol zrušený, mnoho obrazov v kostoloch bolo odstránených a omša bola prepracovaná tak, aby sa viac podobala na protestantskú bohoslužbu, takže v niektorých prípadoch bolo v nej možné používať niektoré zhodné liturgické texty.

V tomto kontexte je zaujímavé, že celkový účinok týchto politík na katolícku komunitu bol v tomto procese zásadný, nie vedľajší. Post-koncilní katolícki lídri chceli, aby katolíci vyšli z „geta“, aby sa viac angažovali s nekatolíkmi, a aby Cirkev vo svojom liturgickom a náboženskom živote mala čo najmenej toho, čo by mohlo slúžiť ako bariéra v kontakte s nekatolíkmi.

Prevládala predstava, že **Cirkev bude mať väčší vplyv na svet ako celok, keď sa bude od neho čo najmenej odlišovať** a že keď nebudú tieto „bariéry“, že viac ľudí si nájde cestu do katolíckej Cirkvi. Nenapadlo im však, že potom aj katolíkom sa bude z Cirkvi ľahšie odchádzať, k čomu aj dochádza.

Profesor Stephen Bullivant však vydal ešte kratšiu knihu s názvom „Prečo katolíci odchádzajú, čo im chýba a za akých podmienok by sa mohli vrátiť“. Obsahuje zhrnutie výsledkov prieskumu v diecéze v Portsmouthe v Anglicku zameraného na osoby, ktoré boli pokrstené v katolíckej Cirkvi, ale už sa prestali zúčastňovať nedeľných omší. Prieskum mal pomôcť vysvetliť, prečo títo ľudia odišli. Výsledky sú celkom zaujímavé, ale nie vždy prekvapujúce.

Z prieskumu vyplýva, že dnes je naozaj *ťažké* udržať si vieru. Hodnoty vyznávané moderným svetom o sexe pred manželstvom a antikoncepcii, o homosexualite, o rodových úlohách atď., sú katolíckemu učeniu a katolíckej praxi hlboko cudzie: iba oddaný a zaniatený človek dokáže vydržať neustále útoky zo strany sekulárnych médií, priateľov, vysokoškolských profesorov, vládnych politikov atď.

Toto samozrejme nie je nič nové pod slnkom: ako na to však reagovala Cirkev? Mnohí jej predstavitelia sú presvedčení, že ohlasovanie pravovernej doktríny v chrámoch či na hodine katechizmu by ľudí len odpudilo. Argumentujú, že katolíci ovplyvnení modernými postojmi k sexu a genderu, budú skôr chodiť do kostola, pokiaľ tam nebudú konfrontovaní s „tvrdými pravdami“ učenia Cirkvi. Tento prístup sa prvýkrát uplatnil v postoji k odsúdeniu antikoncepcie pápežom Pavlom VI. v encyklike *Humanae Vitae* z roku 1968, niekedy nazývanom ako politika „nepýtaj sa, nehovor“. Zdá sa, že tento postoj sa dnes vzťahuje na veľkú časť cirkevnej náuky.

V prieskume odpovedali aj respondenti, ktorých odradili horlivejší kňazi kázaním o témach, ktoré sú z pohľadu respondentov problematické. Otázkou však je, ako dlho môže politika vyhýbania sa týmto témam fungovať. Problém je v tom, že katolíci nikdy nepočujú vysvetlenie ani obhajobu stanoviska Cirkvi k takýmto otázkam, akoby sa kňazi ostýchali o nich hovoriť, takže niet sa čo čudovať, že veriaci si rýchlo osvoja kritické postoje voči nej. Potom ťažko čakať, že budú navštevovať bohoslužby. **Nikdy nepočuli svojho kňaza hovoriť napríklad o antikoncepcii**, ale dobre vedia, že Cirkev je oficiálne proti nej, pretože kritici

Cirkvi to ustavične pripomínajú.

Medzi respondentmi prieskumu je preto mnoho takých, ktorí sa vzdali boja: svet ich presvedčil o svojej pravde o týchto otázkach a preto prestali navštevovať bohoslužby. Je zaujímavé, že mnohí sa sťažujú, že kňazi a iní zodpovední lídri *neodpovedajú na ich otázky*. Jeden respondent poznamenal, že farnosti neposkytujú priestor na „otázky či spochybňovanie“ najmä mladým, aby dokázali čeliť výzvam, ktoré prináša život (muž, 34 rokov). „Existuje veľa vecí, ktoré nie sú vysvetlené a spôsoby, akými sa to snažia robiť, nemajú zmysel“ (žena, 18 rokov). Najhoršie zo všetkého je, že **tí, ktorých úlohou je katechetická formácia alebo formáciu dospelých, často sami neveria v katolícke dogmy**.

„Vzdelávanie a budovanie viery na úrovni farnosti je obvykle slabé a niekedy tí, čo to robia, by to robiť nemali. Vždy ma udivuje, že ľudia, ktorí nesúhlasia s niektorými pravdami viery, môžu presadzovať svoju agendu a prepečiť sa im to. Veď Cirkev bola v tomto ohľade vždycky represívna. Keby to bola firma, niektorí z týchto farských lídrov by boli naozaj poškodzovatelia obchodnej značky.“ (muž, 23 rokov)

„Ľudia, ktorí spochybňujú učenie Cirkvi, dostávajú zodpovedné pozície vo farnostiach.“ (žena, 20)

Cirkev zaujíma nepopulárne postoje a potom zamestnáva ľudí, ktorí ich neobhajujú a nevysvetľujú, ale ju kritizujú a tvrdia, že sú nesprávne. Čo dobré môže z toho vziť?

Jedna skupina respondentov uviedla, že ich odpudil prístup, ktorí oni vnímali ako zriedčovanie viery či „znižovanie latky“.

Ak Cirkev budí dojem zmätenosti, ak vyzerá, že sa podvoľuje vonkajšiemu tlaku, alebo sa vyhýba ťažkým otázkam, potom nie je pre nikoho príťažlivá. (žena, 23)

„Prečo nasledovať učenie, ktoré o desať rokov Cirkev aj tak zmení? Je to zrada.“ (žena, 64 rokov)

Tí, ktorí v prieskume uviedli, že to bol postoj Cirkvi k *in vitro* oplodneniu, zákaz svätenia žien alebo čokoľvek iné, čo ich odpudilo, musia odpovedať na ďalšiu otázku: „Aký zmysel by malo náboženstvo, ktoré by vždycky odrážalo väčšinový názor vyplývajúci z posledných prieskumov verejnej mienky, alebo ktoré by vôbec nijaké morálne obmedzenia nestanovovalo?“ Stačí sa pozrieť na osud liberálnych protestantských skupín, ktorých členstvo sa znižuje ešte rapídnejšie ako v katolíckej Cirkvi.

Biskupi a kňazi, ktorí odmietajú zaoberať sa ťažkými otázkami, ktorým každý deň čelia ich veriaci tvrdiac, že tým odpudia ľudí, sa v skutočnosti nechcú za nič postaviť. Je to priame odmietnutie slov sv. Pavla, ktorý napomínal biskupov a kňazov: „Hlásaj slovo, naliehaj vhod i nevhod“ (2 Tim 4:2)

<https://www.lifesitenews.com/blogs/survey-reveals-why-catholics-leave-church-including-because-of-watered-down-teaching>

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/preco-katolici-opustaju-cirkev/>